

POJESTI ALI NE POJESTI GOBO

Jeseni, po obilnem deževju, se odpravimo v gozd nabirat gobe. Gobe so okras narave, a tudi okusna hrana. Nekatere gobe so odličnega okusa. Žal ne vse. Mnoge so neužitne ali strupene. Kulinarično gobe delimo v štiri skupine.

Pri **užitnih gobah** je pomembno, da jih dobro poznamo. Tako se izognemo usodnim napakam. Potem pa dober tek!

Pogojno užitne gobe so lahko odlične, če jih znamo pripraviti. Nekatere ne ljubijo alkohola, druge so grenke ali strupene. Kuhana pa to lastnost izgubi. Ježki imajo v bodicah pod klobukom grenko snov. Če jih odstranimo, odstranimo grenčico.

Neužitne gobe so lahko tako grenke, da en košček zagreni vso jedi, druge so pretrde in jih ne omehča nobeno kuhanje. Večina **strupenih gob** ni smrtno nevarna. Izjema je zelena mušnica, pri kateri se pojavijo znaki zastrupitve, ko je strup že v krvi. Kljub temu lahko povzročijo **strupene gobe** resne zdravstvene zaplete.

Za gobe rečemo da so **nepomembne**, če so premajhne za uporabo ali pa jih najdemo, le v zanemarljivih količinah.

Razglednica beloruske pošte 2010, poštni žig 18. 8. 2010 Minske, znamka 18. 8. 2010, Author: Aleksander Mityanin: IvanLukin, Anna Malash

1. Užitne gobe	
a. Jurček	2
b. Lisička	5
c. Veliki dežnik	8
d. Golobica	10
e. Mrtvaška trobenta	11
2. Pogojno užitne gobe	
a. Mavrahi	13
b. Velika tintnica	15
c. Svinski lupljevec	16
3. Neužitne gobe	
a. Grenki postavnež	17
b. Poprova mlečnica	18
c. Krvava mlečnica	19
d. Prašnica	20
4. Strupene gobe	
a. Rdeča mušnica	21
b. Panterjeva mušnica	23
c. Zelena mušnica	24
d. Vražji goban	26
e. Dežnički	27
5. Nepomembne gobe	
a. Razni krempeljčki	28
b. Latvice	29
c. Lesne gobe	30
d. Zajčki	32

1. Užitne gobe

a) Jurček (*Boletus Edulis*)

Spomladanski in jesenski goban, ljubkovalno imenovana Jurček, sta najbolj prepoznavni in tudi najbolj priljubljena vrsta gob. Svetlo do temno rjav klobuk je rahlo lepljiv. Trosovnik je bel do svetlo rumen. Bet je na dnu nekoliko odebeljen. S starostjo dobi mrežico.

Razglednica: poštna celina švedske pošte z plačano poštnino prednostno za ves svet.
Oblikovanje: Carina Länk; **foto:** Shutterstock
Poštni žig: 20. 8. 2015 Stockholm, Carina Länk.
Znamka: 20. 8. 2015, oblikovanje Norbert Tamas po sliki iz knjige mikologa Eliasa Friesa.

Raste tako pod iglavci, kot tudi pod listavci. Večinoma raste v skupinah. Zato vedno ko najdem lepega gobana pogledam še okrog, če je v bližini še kakšen.

Odličen okus in vonj naredi to gobo primerno za pripravo jedi na različne načine. Zelo dobra je tudi za sušenje.

Razglednica: maksimum karta pošte Åland (Finska).
Oblikovanje: Carina Länk; **foto:** JonasForsberg.
Poštni žig: 2. 1. 2003 Mariehamen, oblikovanje Anki Williams.
Znamka: 2. 1. 2003, oblikovanje StaffanUlstrom.

Najbolj okusen je jesenski goban. Tudi najdemo jih več, ker deževni jesenski vremenski pogoji bolje vplivajo na njegovo rast. Ker živi v sožitju z drevesi ga ni mogoče industrijsko gojiti. Rekreacija v gozdu in veselje ob najdbi lepega gobana pa sta tudi nekaj vredni..

Razglednica: maksimum karta švedske pošte, iz leta 1996, oblikovanje Bo Mossberg.

Poštni žig: 23. 8. 1996 Karlstadt.

Znamka: 23. 8. 1996, oblikovanje Bo Mossberg.

Takole lep goban nas ne sme zavesti. Vražji goban in leponogi goban nam že z rdečo barvo povesta, da nista za na krožnik. .

Žolčasti grenivec (znanstveno ime *Tylopilus felleus*) pa je podoben užitnim gobanom. Ni strupen, a je tako grenak, da nam uniči celotno jed..

Razglednica: Ministrstvo za zveze Sovjetske zveze 1986, slikar: I. N. Kozlov.

Poštni žig: 15. 5. 1986 Moskva,

Znamka: 15. 5.1986, oblikovanje:

I. N. Kozlov

Poleg jesenskega in spomladanskega gobana poznamo še nekaj vrst gobanov. Eden od teh je modri jurček. Ime je dobil po tem, da ima rahlo modro barvo in pomodri ob pritisku. Odlično je to, da običajno tudi stara goba ni črviva.

Razglednica: izdajatelj Pošta Francije (CARTE POSTALE 1er JOUR), tisk: Imprimerie des Timbre Poste, Paris; **Poštni žig:** 5. 9. 1987 Paris, **Znamka:** 5. 9. 1987, oblikovanje Pierrette Lambert, tisk: Imprimerie des Timbre Poste, Paris.

Črni goban (*Boletus aereus*) je latinsk ime dobil po besedi za bron (aes), po bronasti barvi klobuka. Klobuk je kostanjevo rjave do skoraj črne barve. S starostjo ostane temnejši z bronastimi lisami. Mlad je polkrogle oblike, nato postaja vedno bolj vzravnana. Površina je žametasta z belkastim poprhom . V premeru ima od 4 do 18 cm, v izrednih primerih do 40 cm.

Razglednica: Pošta Litve 1997, oblikovanje: Julijus Gerdvilia. **Poštni žig:** 20. 9. 1997 Vilnius. **Znamka:** 20. 9. 1997, oblikovanje Julijus Gerdvilia.

b) Lisička (*Cantharellus cibarius*)

Lisička je druga najbolj prepoznavna in najbolj priljubljena vrsta gobe pri nas. To je goba, ki jo je najlažje prepoznati. Značilna svetlo rumena do oranžna barva in lijakasta oblika sta zelo prepoznavni. Raste posamično, a so vedno drugi primerki povsem blizu.

Razglednica: izdana leta 1986 (filatelistična firma Budimpešta. Oblikovanje: Varga Pal; tisk: Hungexpo Budimpešta
Poštni žig: 16. 10. 1984 Budimpešta 4.
Znamka: 16. 10. 1984, oblikovanje Varga Pal.

Raste v sožitju z drevesi, kot so smreka, bor, hrast in bukev.

Močna prijetna aroma je razlog, da jo radi dodajamo juham z vso jušno zelenjavo. Zelo dobre so pečene, same ali z jajci.

Razglednica: maksimum karta pošte Åland (Finska).
Oblikovanje: Carina Länk; foto: Göte Eroksson.
Poštni žig: 2. 1. 2003 Mariehamen, oblikovanje Anki Williams.
Znamka: 2. 1. 2003, oblikovanje Staffan Ulstrom.

Lisičke so majhne gobe in jih zato nebi videli tako hitro, če nebi imele zelo izrazite lepe rumeno oranžne barve. Ta barva močno izstopa od običajno zelene podlage. Zato so lisičke lep okras gozdov.

Razglednica: Pošta Švedske, oblikovanje: Carina Länk; photo: Jan Häkan; **Poštni žig:** 20. 8. 2015 Stockholm, oblikovanje: Carina Länk, **Znamka:** 20. 8. 2015, oblikovanje Norbert Tamas

Lisička ima robove lijaka v začetku zavahane navzdol. Ko zraste pa se obrnejo navzgor v značilno obliko s tankim robom. Nekateri primerki pa ohranijo zavihanost navzdol tudi v odrasli dobi.

Razglednica: Belpost 2024, Budimpešta, oblikovanje: M. Krazzo; slikar: A. Mičjanin; tisk: tiskarna Integralpapirpaf.

Poštni žig: 2. 8. 2024 Minsk

Znamka: 2. 8. 2024, oblikovanje Marina Krezo, tisk: Bobruisk Integral Printing House

Lisička zelo rada raste na tleh, ki so prerasta z mahovi. Še posebej kombinacija iglavcev in tla z mahom ji zelo ustreza. Starejše gobe znajo biti za odtenek svetlejše, a ni možnosti zamenjav z drugimi gobami.

Razglednica: maksimum karta švedske pošte, iz leta 1996, oblikovanje Bo Mossberg.

Poštni žig: 23. 8. 1996 Karlstadt.

Znamka: 23. 8. 1996, oblikovanje Bo Mossberg.

Lisička raste, v sožitju z drevesi, v skupinah.

Kadar najdemo lisičko, se potrudimo in dobro preiščimo okolico. Zelo verjetno bomo našli še več lisičk v okolici.

Razglednica: MAGYAR FILATÉLIA VÁLLALAT, Budimpešta, oblikovanje: Pal Varga.

Poštni žig: 30. 12. 1986 Budimpešta,

Znamka: 30. 12. 1986, oblikovanje Pal Varga

c) **Orjaški dežnik (*Macrolepiota procera*)**
 Z velikim in širokim klobukom resnično spominja na dežnik. Mlade gobe imajo zaprt klobuk. Italijani zato imenujejo to gobo po palčki za bobnarje, kateri je mlada goba zelo podobna.

Razglednica: poštna celina beloruske pošte izdana leta 1999, naklada 3000 izvodov

Foto: U Galadnol; **tisk:** Minskaja drukarskaja fabrika

Poštni žig: 10. 8. 1999 Minsk

Znamka: 10. 9. 1998, oblikovanje Varga Pal.

Raste v travi na travnikih tik ob gozdu. Najdemo jih pa tudi v notranjosti gozda, ob robu. Praviloma so dežniki na travnikih večji od tistih v gozdu. Užiten je le klobuk, ki ga največkrat paniramo kot zrezke.

Razglednica: maksimum karta pošte Åland (Finska).
Oblikovanje: Carina Länk; foto: Göte Eroksson.
Poštni žig: 2. 1. 2003 Mariehamen, oblikovanje Anki Williams.
Znamka: 2. 1. 2003, oblikovanje Staffan Ulstrom.

Neodprte dežnike bi morali pustiti na rastišču, da dokončno zrastejo in povsem odprejo dežnik. Vendar v praksi marsikdo odnese domov še nepopolnoma odprto dežnikarico. V takem primeru jo pustimo, vsaj čez noč, v kozarcu z vodo. Popila bo vsaj 1 dl vode in razprla dežnik.

Razglednica: izdajatelj Belpošta 1999; foto: U. Galadnoy, tisk: Minskaja drukarskaja fabrika, naklada 3.000 kosov. **Poštni žig:** 10. 9. 1998 Minsk. **Znamka:** 10. 9. 1998, naklada 60.000 znamk.

Pod klobukom ima dežnikarica gibljiv obroček. Ravno gibljivost obročka je dokaz o tem, da je goba prava. Obroček je ostanek ovojnice v kateri je bila mlada goba.

Razglednica: izdajatelj in tisk: PLANET VERLAG BERLIN; risba: Gernhardt Schmidt.

Poštni žig: 28. 10. 1999 Harzgerode.

Znamka: 28. 10. 1980, naklada 3.500.000 znamk.

d) Golobica (rod Russula)

Golobice so v naših gozdovih zelo razširjene. Jaz jih nabiram, ko ni drugih gob, da ne pridem domov s prazno košaro. Meso je nekoliko bolj trdo, a še vedno primerno za dobro gobovo večerjo. Klobuk ima valovit ali zavihan navzgor. Pri starejših gobah se na zgornjem delu in zunanjem robu klobuka vidijo lističi. Najdemo jih v različnih barvah. Vse so užitne, z izjemo nekaj strupena golobica je bljuvna golobice. Ni smrtno nevarna. Povzroča pa močno bruhanje. Zato rdečkastih golobic ne nabiram, čeprav so nekatere tudi užitne.

Maksimun karta švedske pošte: izdana leta 23. 8. 1996; ilustracija Bo Mossberg
Poštni žig: 23. 8. 1996, Gobe, Karlstad
Znamka: 23. 8. 1996, oblikovanje Bo Mossberg, graver: L. Sjööblom.

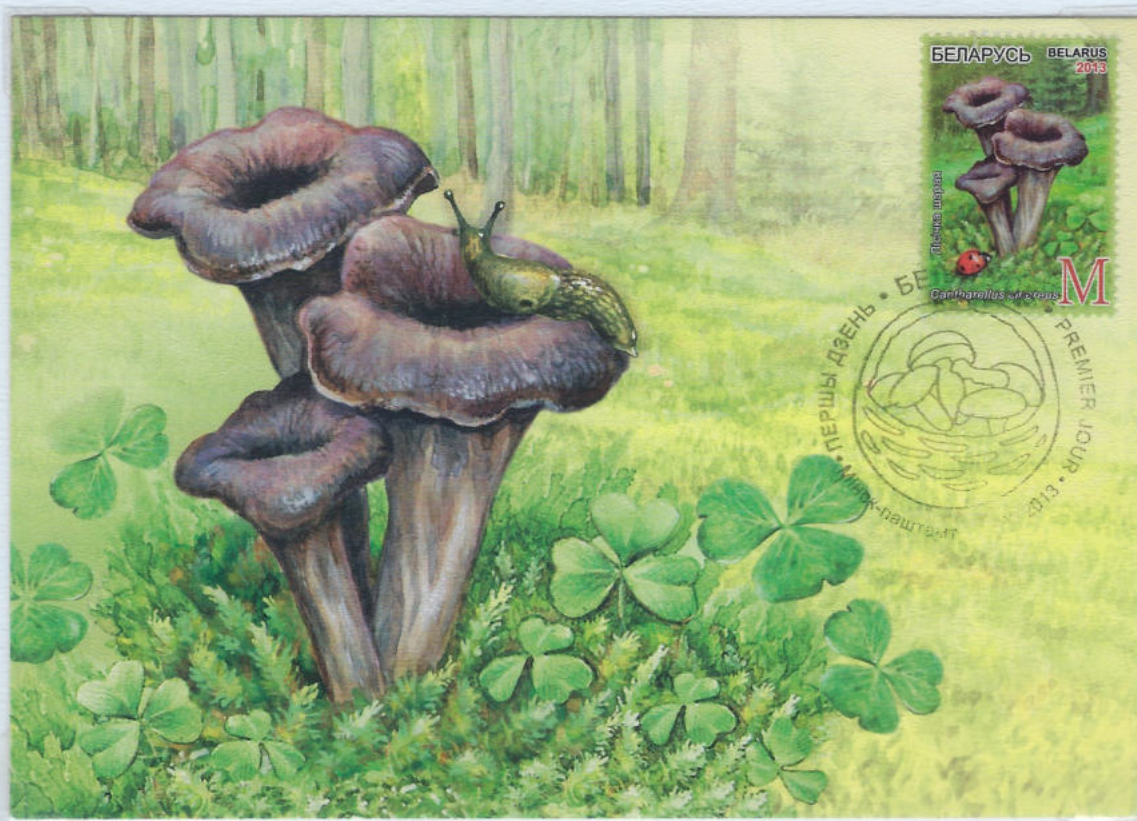

Raste skupinsko ali posamično, pod listavci in iglavci, od zgodnjega poletja do pozne jeseni. Pri nas je razmeroma pogosta.

Razglednica: foto: Van der Westhuizen. poštni žig: 19. 3. 1987, znamka: 19. 3. 1987, oblikovanje H. Botha.

e) **Mrtvaška trobenta (*Craterellus cornucopioides*)**
 V naravi je še nisem videl. Oblika in barva, skupaj z morbidnim imenom, sta mi nakazovala, da je strupena. Resnica je daleč od tega. Goba je užitna in to odlična. Dobra je za dodatek mesnim jedem. Lahko jo tudi sušimo.

Razglednica: Oblikovanje: Bo Mossberg, poštni žig: 23. 8. 1996, Karlstad, znamka: 23. 8. 1996 v zveščku po 4 različne znamke, sponji rob ni perforiran, oblikovanje Bo Mossberg, graver: L. Sjööblom.

Raste na gozdnih tleh pod listavci, skupinsko, včasih v šopih. Najboljši čas za nabiranje je pozno poletje in jesen.
Razglednica: Izdala beloruska pošta, avtor slike: Alexander Mitjanin; Mossberg, poštni žig: 10. 9. 2013, Minsk, znamka: 10. 9. 2013 v mali poli 4 x 2 znamko v nakladi 60.000 pol, oblikovanje Alexander Mitjanin

f) *Lijasta trobenta*

Goba ima lijast, rumeno rjav klobuk 2-5 cm sprva izbočen, kmalu zravan, na osredju močno udrt, sivkasto, letvičasto trosovnico in dolg rumen in votel bet, raste pa posamično ali v skupinah pod iglavci do pozne jeseni.

Razglednica: tisk: Tiskarna Linden Luxemburg, photo: Klaus Rödder; *Poštni žig:* 3. 6. 2015 Luxemburg, *Znamka:* 16. 3. 2004.

Je užitna, dobra, vsestranska, za različne jedi, vendar je zaradi tankega mesa manj izdatna. Pri čiščenju moramo paziti na žuželke, ki si najdejo zatočišče v betu. Raste na gozdnih tleh, v mešanih gozdovih, zlasti pod iglavci, od poletja pa vse do pozne jeseni.

Razglednica: oblikovanje: Carina Lank; foto: Scott Camazine/Alamy.

Poštni žig: 20. 8. 2015 Stockholm, oblikovanje: Carina Lank
Znamka: 20. 8. 2015, Oblikovanje: Gustav Mårtensson, slikar: Elias Fries, tisk: Lars Sjöblom

2. Pogojno užitne gobe

e) Mavrahi (*Morchella Esculanta*)

Mavrahi so skupina gob, podobne oblike. Imajo značilno, falično, obliko klobuka. Desno je užitni smrček (*Morchella Esculanta*). Na splošno ni popularna med nabiralci, nekateri pa jih imajo zelo radi. Surov je strupen, kuhan ali pečen pa odličen.

Razglednica: poštna celina beloruske pošte s plačano poštnino v notranjem prometu. Izdajatelj Belpošta; 1999 v nakladi 3000 razglednic.

Tisk: Tiskarska tovarna Minsk. Foto: U. Galadnoj.

Poštni žig: 10. 8. 1999 Minsk.

Znamka: 10. 9. 1998, naklada 90.000.

Sorodnik je pomladni hrček (*Gyromitra esculenta*)

Raste v gozdovih, sadovnjakih, na ozarrah, pogosto ob štorih ali koreninah iglavcev, na golih tleh in v travi, od zgodnje pomladi do začetka poletja, razmeroma pogostno.

Surov je strupen. Prekuhanega z odlito vodo ga nekateri uživajo., a je treba biti previden pri količini.

Razglednica: izdana leta 1984 (filatelistična firma Budimpešta. Oblikovanje: Varga Pal; tisk: Hungexpo Budimpešta.

Poštni žig: 16. 10. 1984 Budimpešta 4.

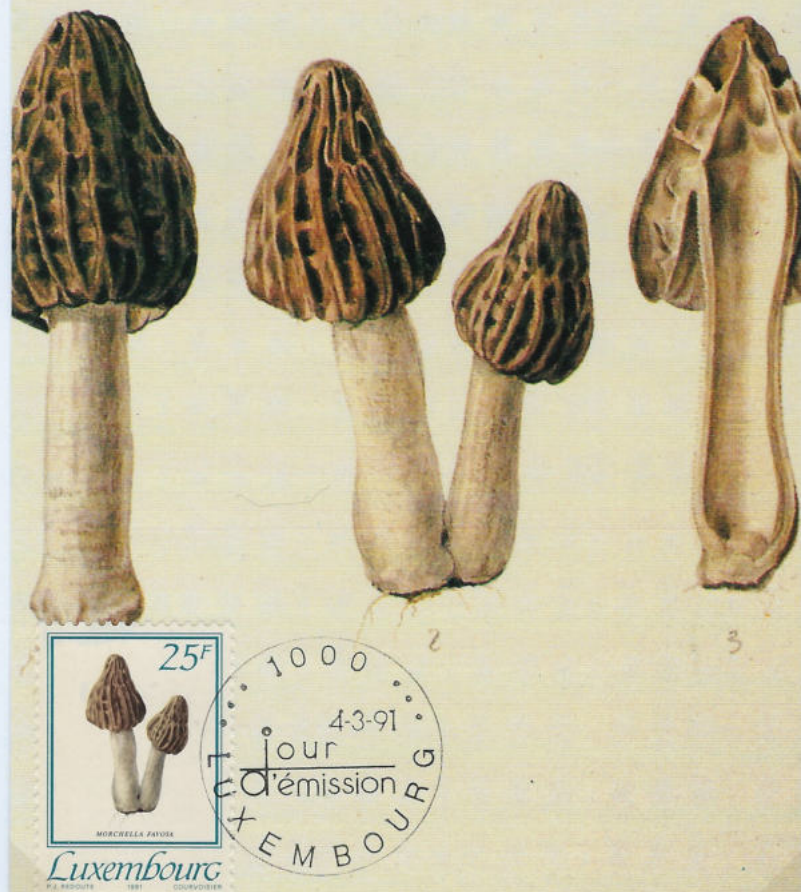
Znamka: 16. 10. 1984, oblikovanje Varga Pal.

Smrčke cenijo gurmanski kuharji, zlasti v katalonski in francoski kuhinji, vendar so lahko strupeni, če jih uživamo surove ali premalo kuhane. Zaradi težavnega gojenja je komercialno nabiranje divjih smrčkov postalo večmilijonska industrija, zlasti v Severni Ameriki, Turčiji, na Kitajskem, v Himalaji, Indiji in Pakistanu, kjer so te cenjene glive pogoste.

Razglednica: maksimum karta, tisk: Offset Fernand Quintus, Esch-sur-Alzette, slikar Pierre-Joseph Redoute (1759-1840).

Poštni žig: 4. 3. 1991 Luxemburg.

Znamka: 23. 8. 1996, oblikovanje Pierre-Joseph Redoute

Morchella conica je staro ime, ki se je prej uporabljalo za vrste gliv iz družine Morchellaceae. Je eno od 3 znanstvenih imen, ki so se uporabljala za opis črnih smrčkov, druga sta *M. angusticeps* in *M. elata*.

Skozi leta so različni avtorji ime *M. conica* uporabljali za številne vrste, analiza DNK leta 2014 pa je pokazala, da smrčki, "M. conica", dejansko pripadajo vrstam *Morchella deliciosa*, *Morchella purpurascens*, *Morchella tridentina* in *Morchella vulgaris*. [

Razglednica: poštna celina beloruske pošte s plačano poštino v notranjem prometu. Izdajatelj Belpošta; 1998 v nakladi 3000 razglednic.

Tisk: Tiskarska tovarna Minsk. Foto: U. Galadnoj.

Poštni žig: 10. 9. 1999 Minsk.

Znamka: 10. 9. 1998, naklada 90.000. :

b) Velika tintnica (*Coprinus comatus*)

Pogled na te gobe je nenavaden. Površina je luskasta, mlade gobe so jajčasto podolgovate, belkast klobuček je sprva koraj pri tleh. Pri starejših se dvigne in dobi zvonasto obliko in črn rob. Goba je mlada užitna, odlična, dokler so lističi še beli. Ne smemo jo uživati skupaj z alkoholom..

Razglednica: poštna celina švedske pošte z plačano poštnino prednostno za ves svet.
Oblikovanje: Carina Länk; foto: Imago/McPhoto
Poštni žig: 20. 8. 2015 Stockholm, Carina Länk.
Znamka: 20. 8. 2015, oblikovanje Norbert Tamas po sliki iz knjige mikologa Eliasa Friesa.

Velika tintnica uspeva na bogatih, organsko polnih tleh, skupinsko, na travnikih, vrtovih, v parkih ali ob poteh, povsod, kjer razpadajo organske snovi, od pomladi do pozne jeseni. Zaradi značilne oblike in rastišč, jo ne moremo zamenjati z nobeno gobo.

Razglednica: Oblikovanje: Bo Mossberg
potovana: 16.10. 2012, Helsinki
Poštni žig: 23. 8. 1996, Stockholm
Znamka: 23. 8. 1996, oblikovanje Bo Mossberg

c) **Svinjski lupljev** (*Boletus luridus*)
 Ima oranžno rdečo trosovnico žametast
 klobuk, posebej značilna pa je zelo izražena
 mrežica na betu.

Razglednica: izdal Zimbrul Carpatin S.R. L.
Poštni žig: 15. 8. 1986, 3400 Cluj.
Znamka: 15. 8. 1986, oblikovanje Aida Tasgian
 Philipivici, tisk: Fabrica de Timbre, Bukarešta.
 Znamka je izšla v seriji 6 znamk. Naklada 1,5
 milijona znamk.

Raste v vseh vrstah gozda, od poletja do prvega snega.
 Največkrat ga najdemo v travi ob robu gozda..

Užitjen je le dobro prekuhan. Vodo odlijemo. Poleg tega
 ga ne uživamo hkrati z alkoholom. Pravilno pripravljen je
 odličnega okusa in primeren za mnoge gobove jedi.

Razglednica: izdal Complexul Muzeal Judetean Bihor.
Poštni žig: 15. 8. 1986, 3400 Cluj.
Znamka: 15. 8. 1986, oblikovanje Aida Tasgian
 Philipivici, tisk: Fabrica de Timbre, Bukarešta. Znamka je
 izšla v seriji 6 znamk. Naklada 1,5 milijona znamk..

3. Nežítne gobe

a) Grenki postavnež (*Boletus Radicans*)

Povprečno manjša goba, ki ima daljše korenasto dnišče. Podobna je jurčkom. Trosnica je izrazito rumena in na pritisk pomodri.

Najraje ga najdemo na apnenčastih tleh pod hrasti in tudi drugimi listavci. Pojavlja se od začetka poletja do jeseni. Ni pogost. Sam sem ga našel le nakajkrat..

nežítna, Čeprav velja za nestrupeno gobo je nežítna. Zaradi zelo grenkega okusa ga nihče ne pobere. Pod nobenim pogojem ni primeren za uživanje.

Razglednica: naslikal Egle Jakutavičiute: tisk:UAB

»Petroofsetas, potovano 27. 7. 2020

Poštni žig: 13. 2. 2016 prvi dan Vilna in dodaten žig na dan potovanja

Znamka: 13. 1. 2016, oblikovanje Egle Jakutavičiute

b) Lesne gobe (*Pleurotus flabellatus*)

Stare lesne gobe so za uživanje pretrde (kuhanje ne pomaga) in brez okusa. Zelo mladi primerki so nekateri užitni. Uporabljali so jih za netenje ognja, danes pa v medicinske namene. Rastejo iz debla odmrlih dreves. Pri nas je najbolj poznan bukov ostrigar. Tu pa vidimo njegovega sorodnika..

Razglednica izdana na Tajskem, **poštni žig:** 4. 7. 2001 Bangkok, **znamka:** 4. 7. 2001, tisk House of House of Questa

a) Poprova mlečnica (*Lactarius Piperatus*)
 je kremasto blede rumena goba, ki je v zreli obliki lijakasta. Ko jo prerežemo, iz nje teče belkasto mleko z okusom popra. *L. piperatus*, ki je široko razširjena po Evropi in vzhodni Severni Ameriki, je bila po naključju vnesena v Avstralijo. Zaradi mikorize tvori simbiotski odnos z različnimi vrstami listavcev, vključno z bukvo in lesko, plodišča pa najdemo na gozdnih tleh v listavcih.

Razglednica: maksimum karta izdajatelj Pokrajinski muzej Bihor, ,

Poštni žig: 23. 8. 1986 Karlstadt.

Znamka: 15. 8. 1986, tisk: Fabrica de Timbre Bucharest, oblikovanje: Aida Filipović.

Čeprav ni strupena goba, pa je zelo pekoča. Lahko jo primerjamo s feferonom oziroma čilijem. .

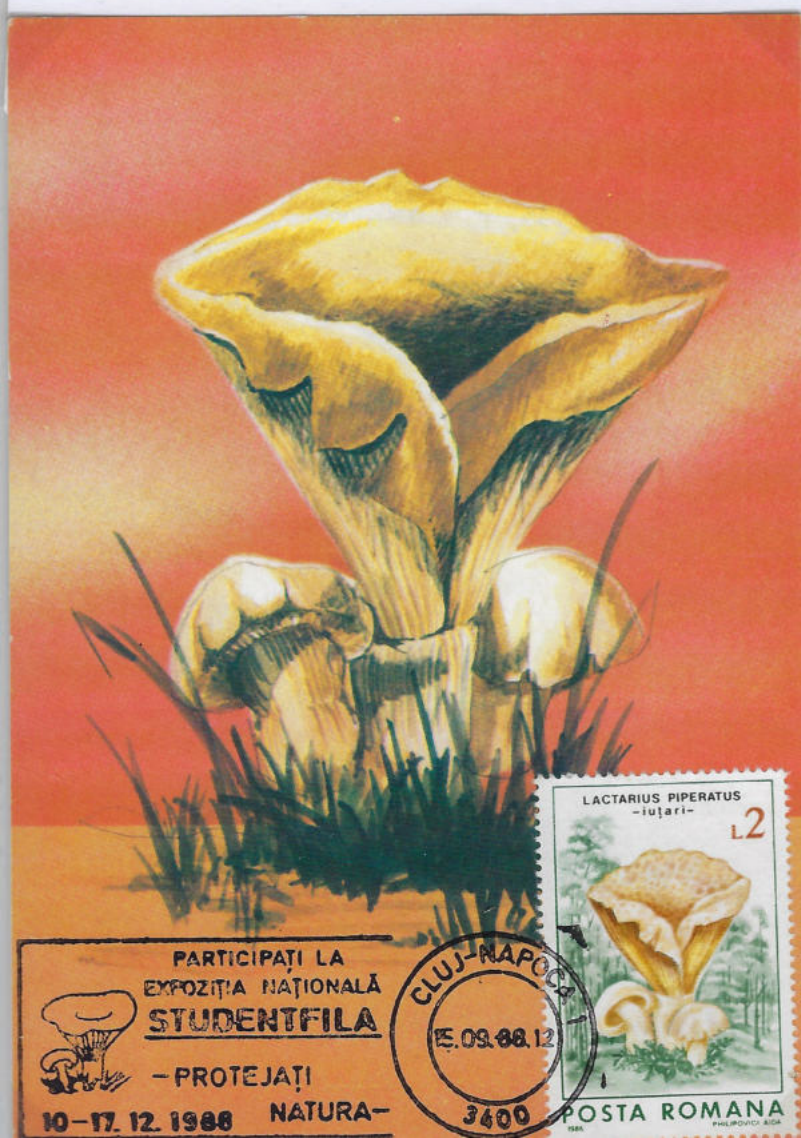
Nekoč so gobo posušili in zdrobili v prah. Prah pa so uporabljali kot nadomestek za takrat drag poper.

S posebno pripravo gobe lahko zmanjšamo pekoč okus.

Razglednica: ZIMBRUL CARPATIN S. R. L. 1986

Poštni žig: 15. 9. 1986 Cluj-Napoca,

Znamka: 15. 8. 1986, oblikovanje: Aida Filipović, tisk: Fabrica de Timbre Bucharest

f) *Krvava mlečnica*

Goba ima lijast, rumeno rjav klobuk 2-5 cm sprva izbočen, kmalu zravnana, na osredju močno udrt, sivkasto, letvičasto trosovnico in dolg rumen in votel bet, raste pa posamično ali v skupinah pod iglavci do pozne jeseni.

Razglednica: izdajatelj: INSCRITAEN EL MUSEO POSTAL 20. 7. 1983, tisk: 5 barvni rasterski tisk. *Poštni žig:* 20. 7. 1983 Andorra la Vella. *Znamka:* 20. 7. 1983 španska pošta Andore.

Je užitna, dobra, vsestranska, za različne jedi, vendar je zaradi tankega mesa manj izdatna. Pri čiščenju moramo paziti na žuželke, ki si najdejo zatočišče v betu. Raste na gozdnih tleh, v mešanih gozdovih, zlasti pod iglavci, od poletja pa vse do pozne jeseni.

Razglednica: oblikovanje: Carina Lank; foto: Scott Camazine/Alamy.

Poštni žig: 20. 8. 2015 Stockholm, oblikovanje: Carina Lank

Znamka: 20. 8. 2015, Oblikovanje: Gustav Mårtensson, slikar: Elias Fries, tisk: Lars Sjöblom

b) Prašnice

Betičasta prašnica (*Lycoperdon perlatum*) je betičaste oblike, po čemer je tudi imenovana, glavati del je skoraj okrogel, na vrhu ima komaj opazno grbico, je vsa bela in pokrita s krhkimi igličastimi bradavicami. raste na gozdnih tleh, skupinsko, od pomladi do pozne jeseni, zelo pogosto.

Razglednica: vojaški krožek Cluj–Napoca.

Poštni žig: 24. 5. 1999 Cluj–Napoca.

Znamka: 5. 8. 1994, oblikovanje Aniko Gerendi, tisk: Fabrica de Timbre, Bucharest.

Odrasle gobe imajo na vrhu luknjico. Če jo pohodimo, se prikaže prah trosov. Zato je ljudski naziv turški tobak. S tem sodelujemo v razmnoževanju gobe.

Goba je užitna le mlada, dobra po okusu in primerna za najrazličnejše jedi. Ovojnico in žilav bet je treba odstraniti.

Razglednica: tisk: Ideogram srl Cluj, oblikovanje: Aniko Gerendi

Poštni žig: 5. 8. 1994 Bukarešta.

Znamka: 5. 8. 1994, oblikovanje Aniko Gerendi, tisk: Fabrica de Timbre, Bucharest.

4. Strupene gobe

a) **Rdeča mušnica (*Amanita Muscaria*)**
Med gobami, ki jih ne nabiramo je rdeča mušnica najbolj prepoznavna. Svetlo rdeč klobuk u belimo pikami je lep okras gozda. Pike so ostanki ovojnice mlade gobe. Kljub strupenosti, je inčidentov z njo malo, ker ne pride do zamenjav z užitnimi. Za nekatere živali je užitna.

Razglednica: Izdal Carusel, grafično oblikovanje: Gerendi Aniko.
Poštni žig: 25. 10. 1994, 3700 Oradea.
Znamka: 5. 8. 1994, oblikovanje Aniko Gerendi, tisk: Fabrica de Timbre, Bukarešta. Znamka je iz bloka štirih znamk.

Raste v vseh gozdovih, od poletja do prvega snega. Povezana je z iglavci. Meso je belo, pod kožico klobuka rumenkasto, brez posebnega vonja in okusa.

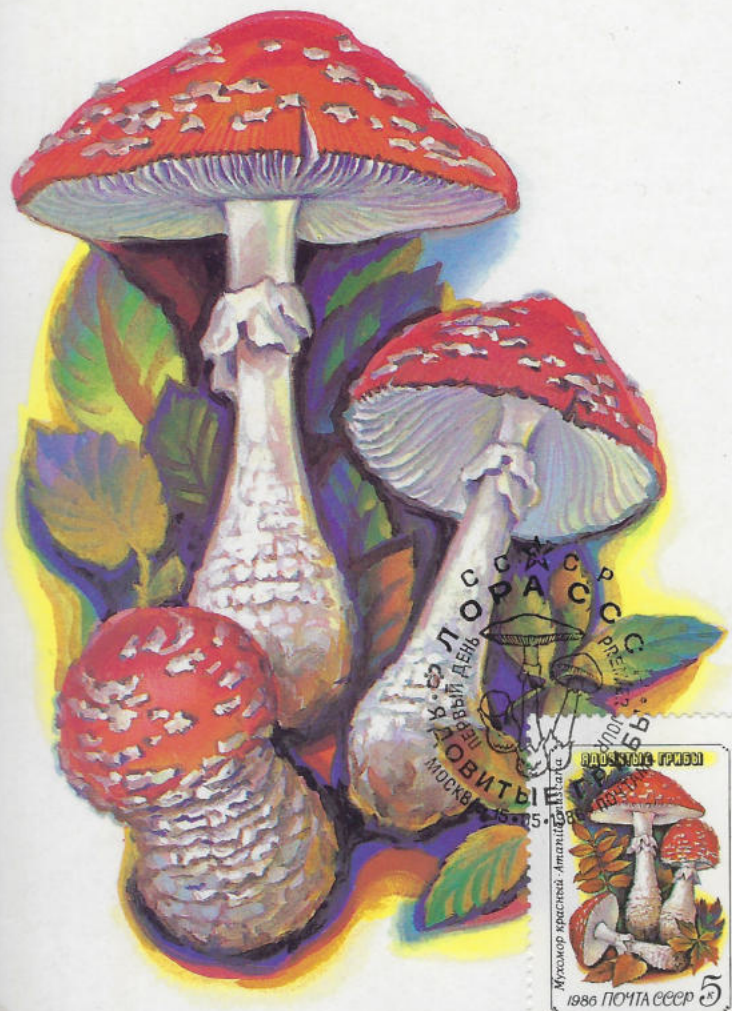
Mlade gobe imajo klobuk v obliki krogle, ki sčasoma preide v polkroglo. Odrasla mušnica ima rahlo konveksen klobuk, ki se pri nekaterih starejših primerkih zaviha navzgor.

Razglednica: MAGYAR FILATÉLIA VÁLLALAT, Budimpešta, oblikovanje: Pal Varga.
Poštni žig: 30. 12. 1986 Budimpešta,
Znamka: 30. 12. 1986, oblikovanje Pal Varga.

Čeprav je rdeča mušnica zelo prepoznavna. Že sama po sebi, pa ima še druge značilnosti. Bet je tanek, le na dnu je odebeljen. Poleg dreves ima rada družbo praproti in nizkega grmovja.

Razglednica: Izdal Carusel, grafično oblikovanje: Gerendi Aniko.
Poštni žig: 23. 3. 1996, 3700 Chisinau Moldovija.
Znamka: 23. 3. 1996, Moldova

Rdeča mušnica je pri nas dobila to ime, ker so jo včasih uporabljali za uničevanje muh. Gobo so nabrali, jo zdrobili in namočili v kravje mleko. To mleko so nastavili muham, ki so se s tem mlekom zastrupile.

Razglednica: Ministrstvo za zveze Sovjetske zveze 1986, slikar Ivan. N. Kozlov.

Poštni žig: 15. 5. 1986 Moskva,

Znamka: 15. 5. 1986, oblikovanje Ivan. N. Kozlov.

b) Panterjeva mušnica (*Amanita Pantherina*)

V vseh pogledih je podobna rdeči mušnici. Barva klobuka je nekoliko bolj rjava, kot rdeča. Strup je podoben in tudi deluje podobno. Za otroke je lahko smrtno nevaren. Tak kot rdečo mušnico, so jo nekoč uporabljali za strup proti muham. Posušeni prah gobe ali pa samo koščke gobe so namočili v mleko in ga nastavili muham.

Razglednica: MAGYAR FILATÉLIA VÁLLALAT,
Budimpešta, oblikovanje: Pal Varga.
Poštni žig: 30. 12. 1986 Budimpešta,
Znamka: 30. 12. 1986, oblikovanje Pal Varga.

Raste od julija do decembra v gozdu. od poletja do prvega snega. Simbioza poteka tako z iglavci, kot tudi z listavci.

Polži lahko jejo gobe, ki so za nas strupene. Zato za gobe, ki so objedene, ne moremo zagotovo trditi da so užitne. Vsekakor je potrebna previdnost.

Mlade gobe imajo klobuk v obliki krogle, ki sčasoma preide v polkroglo. Odrasla mušnica ima rahlo konveksen klobuk, ki se pri nekaterih starejših primerkih zaviha navzgor.

Razglednica: Belpošta, www.belpost.by, risba: A. Mičjanin; oblikovanje: B. Vitkovskaj, tisk Integralpaligraf, tisk: Bobruisk Enlarged Printing House, naklada 21.000 znamk v mali poli po 2 enaki v mali poli . Potovana 9. 4. 2023.
Poštni žig: 1. 6. 2022 Minsk,
Znamka: 1. 6. 2022, oblikovanje Marina Vitkovskaya.

c) Zelena mušnica (*Amanita Phalloides*)

To je najbolj nevarna goba. Je smrtno nevarna. Razlog je v tem, da se prvi znaki zastrupitve pokažejo zelo pozno. Takrat je strup že v krvi in čiščenje želodca ne da nobenega efekta. Zato je zdravljenje dolgotrajno in smrtnost velika. Pri mladih gobah je možna zamenjava s karžljem oz. knežjo mušnico (*Amanita Caesarea*).

Razglednica: Izdal Carusel, grafično oblikovanje: Gerendi Aniko..

Poštni žig: 25. 10. 1994, 3700 Oradea,

Znamka: : 5. 8. 1994, oblikovanje Aniko

Gerendi, tisk: Fabrica de Timbre, Bukarešta.

Znamka je iz bloka štirih znamk.

Sprva kroglasta kepica, ovita v gladko, belo, kožasto lupino ali velum, ki pri nadaljnji rasti na vrhu počí, iz razpoke pa se dvigne polkrožen klobuk na dolgem betu. Na njem je pod lističi kožast obroček Klobuk je polkrožen. Barva je lahko zelena, skoraj bela ali rumenkasto zelena.

Najraje raste pod hrasti in kostanji, od poletja do pozne jeseni, v skupinah in posamično. Vrsta je v simbiozi z listavci.

Razglednica: MAGYAR FILATÉLIA VÁLLALAT, Budimpešta, oblikovanje: Pal Varga.

Poštni žig: 30. 12. 1986 Budimpešta,

Znamka: 30. 12. 1986, oblikovanje Pal Varga.

Zelena mušnica je razširjena po celem svetu, v Sloveniji jo najdemo od julija do oktobra, v listnatih gozdovih, predvsem ob prevladuje hrastih in kostanjih. Raste posamično ali v kolonijah.

Pri nabiranju užitnih gob (zelena golobica, kukmakov, raznih kolobarnic) je potrebna previdnosti, saj je zelena mušnica goba, ki zahteva največ smrtnih.

Razglednica: Ministrstvo za zveze Sovjetske zveze 1986, slikar: I. N. Kozlov.

Poštni žig: 15. 5. 1986 Moskva,

Znamka: 15. 5. 1986, oblikovanje: I. N. Kozlov.

Prepoznavanje je kljub temu, da nima značilnih lastnosti, lahko. V vseh razah razvoja se jo je lahko izogniti. Na začetku je ovita v ovojnico, ki spominja na jajček. Takih ne nabiramo. Ko zraste ima klobuk kroglaste oblike. Ostanki ovojnice se jasno vidijo. Odrasla goba ima značilno zeleno barvo in obliko. Nima pa belih krpic po klobuku, kot jih ima rdeča mušnica.

Razglednica: vojaški krožek Cluj–Napoca.

Poštni žig: 20. 5. 1999 Cluj–Napoca.

Znamka: 5. 8. 1994, oblikovanje Aniko Gerendi, tisk: Fabrica de Timbre, Bucharest.

d) Vražji goban (*Boletus Satanas*)

Ničkolikokrat sem zagledal prelepega jurčka. Pri natančnem pogledu pa opazim rdečo trosovnico in rdeč bat. Ta goba zavarovana in na Rdečem seznamu, ogroženih gob. Ne smemo je nabirati in ne uničevati. Če tega gobana najdemo, ga pustimo in naj bo okras narave! Je ena naših najlepših gob. Čeprav je redek, ga na stalnih mestih lahko najdemo, saj niso zanimivi za prehrano.

Razglednica: Izdal Carusel, grafično oblikovanje: Gerendi Aniko, tisk: IDEOGRAM srl Cluj.

Poštni žig: 23. 3. 1996, Kishinev,

Znamka: : 23. 3. 1996, znamka je iz serije petih znamk.

Vražji goban je strupena goba in tudi prekuhana taka ostane. Zastrupitev povzroči slabost in bruhanje, ki traja precej časa in organizem zelo izčrpa. V redkih primerih lahko povzroči smrt. Pri nas z vražjim gobanom skoraj ni zastrupitev, saj ga ljudje zaradi njegove lepe rdeče barve trosovnice in beta prepoznajo.

Razglednica: izdaja: ASEMA (Asociacion Espanola Maksimofilia), poštni žig: 18. 2. 1994 Madrid, znamka: 30. 12. 1986, izdaja in tisk Kraljeva kovnica (Fábrica Nacional de Moneda y Timbre), naklada 2.500.000 znamk.

e) Dežnički (*Lepiota*)

Dežnički (znanstveno ime *Lepiota*) so rod gliv iz družine kukmark (*Agaricaceae*). Na svetu poznamo okoli 400 različnih vrst. Mnoge so strupene, nekatere celo smrtonosne. Gobe oblikujejo majhne luskastraste klobučke, imajo trosovnico sestavljeno iz belih lističev z belkastimi trosi in obroček na betu.

Razglednica: maksimum karta izdajatelj Pokrajinski muzej Bihor.

Poštni žig: 9. 6. 1991 Ocratiti natura.

Znamka: 15. 8. 1986, tisk: Fabrica de Timbre Bucharest, oblikovanje: Aida Filipović.

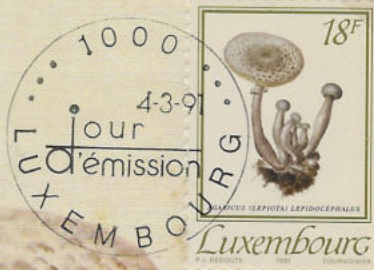
Vse vrste dežničkov imajo radi bogata, apnenčasta tla. Običajno se pojavljajo v bogatem humusu v listnatih ali iglastih gozdovih, v severni Evropi pogosto med koprivami ali trpežnim golšcem. Nekaterne vrste uspevajo na apnenčastih travnikih ali na sipinah. Dežnički so razširjeni po vsemu svetu, vendar dajejo prednost toplim območjem.

Nobena vrsta dežnička ne velja za užitno. Mnoge vrste vsebujejo amatoksine in so **smrtno strupene**.

Razglednica: maksimum karta, tisk: Offset Fernand Quintus, Esch-sur-Alzette, slikar Pierre-Joseph Redoute (1759-1840).

Poštni žig: 4. 3. 1991 Luxemburg.

Znamka: 4. 3. 1991, oblikovanje Pierre-Joseph Redoute, tisk: Courvosier Švica.

5. Nepomembne gobe

a) Razni krempljčki

Skupina gob, ki se v ljudskem jeziku imenujejo grive ali krempljčki, so prav posebne na pogled. Zaradi svoje majhnosti niso zanimive za nabiranje. Vijolična korala (*Clavaria zollingeri*) je sicer široko razširjena po svet, le v Evropi je bolj redka. Krempljčki so z lepimi barvami in za gobe nenavadno obliko lep okras gozdov.

Razglednica: Izdala Slovenská pošta, foto: Pavol Smik.

Poštni žig: 12. 10. 2017, Bratislava,

Znamka: : 12. 10. 2017, oblikovanje: Jozef Česta & Karol Felix.

Rumena griva (*Ramaria flava*) je razširjena v Evropi in tudi pri nas. Pri nas jo poznamo pod imenom medvedja šapa ali lisičji krempljčki. Vsi krempljčki so užitni, le redki neužitni. Nobena vrsta krempljčkov ni strupena, a redke od njih delujejo malo odvajalno.

Razglednica: poštna celina švedske pošte z plačano poštnino prednostno za ves svet. Oblikovanje: Carina Länk; foto: Kenneth Bengtsson/Johnér

Poštni žig: 20. 8. 2015 Stockholm, oblikovanje: Carina Länk.

Znamka: 20. 8. 2015, oblikovanje Norbert Tamas po sliki iz knjige mikologa Eliasa Friesa.

b) Latvice

Na sliki vidimo gobo žareča kupica (*Caloscypha fulgens*). Poznamo jo tudi pod imenom pomarančna lupina. Najdemo jo v iglastih gozdovih, rano pomladi. Je redka, saj njena rast lahko izostane za več let. Je užitna, a je na rdečem seznamu ogroženih gob.

Razglednica: izdajatelj Slovenska pošta; foto: Vojtech Pšenka. Poštni žig: 12. 10. 2017 Bratislava. Znamka: 12. 10. 2017, oblikoval Jozef Česla & Karol Felix, naklada 60.000 znamk.

Oranžna latvica (*Aleuria aurantia*) je po velikosti in oranžni lahko prepoznavna. Manjše vrste, podobnih barv so poraščene z drobnimi dlačicami ali na robovih temni. Raste poleti in jeseni, posamično ali v skupinah, ob robovih gozdnih cest na ilovnatih, silikatnih tleh, tudi med travo in zelenjem. Je užitna a nepomembna.

Razglednica: Pošta Liechtenstein 1997, foto: Jean-Pierre Prongué. Znamka: oblikovanje Iris Heeb; poštni žig: 22. 8. 1997, potovana: 2. 6. 2020 Hamburg.

c) Lesne gobe

Zimska panjevka (*Flammulina velutipes*) je gliva iz rodu panjevok (*Flammulina*). Je strupena, na rdečem seznamu ogroženih gob je označena kot najmanj ogrožena vrsta. Raste v šopih, na štorih in odmrlih listavcih, redko na lesu iglavcev.

Razglednica: izdajatelj Belpošta 1999; foto: U. Galadnov, tisk: Minskaja drukarskaja fabrika, naklada 3.000 kosov. Poštni žig: 21. 8. 1999 Minsk. Znamka: 21. 8. 1999, naklada 60.000 znamk.

Mala štorovka (*Kuehneromyces mutabilis*), raste v šopih, na štorih odmrlih dreves. Je užitna in dobra za vlaganje v kis. Pojavlja se skoraj celo leto, razen pozimi. Pogosto raste v velikih šopih, na štorih listnatih dreves. Druga imena so tudi *Galerina mutabilis* ali *Pholiota mutabilis*.

Razglednica: izdajatelj Belpošta 1999; foto: U. Galadnov, tisk: Minskaja drukarskaja fabrika, naklada 3.000 kosov.

Poštni žig: 21. 8. 1999 Minsk.

Znamka: 21. 8. 1999, naklada 60.000 znamk.

Auricularia polytricha, znana kot **oblačno uho**, zaradi svojega značilnega videza ni le zanimiva goba za gojenje, temveč tudi čudovita užitna sorta. Izvira iz gostih gozdov Azije. Uspeva na drevesih, zlasti na bezgu, in črpa hranila iz lesnih virov. Ta polprosojna gliva običajno uspeva v toplejših mesecih, kar kaže na njeno raje vlažne, tople razmere. V Aziji je to pogosto gojena goba, Tekoča kultura se cepil na les.

Razglednica: izdajatelj Belpošta 1999; foto: U. Galadnoy, tisk: Minskaja drukarskaja fabrika, naklada 3.000 kosov. Poštni žig: 26. 11. 1986 Bangkok. Znamka: 26. 11. 1986, tisk: Government Printing Bureau, Tokio, naklada 1.000.000 znamk.

Navadna žveplenjača

(*Hypholoma fasciculare*) ima klobuk širok 2 do 7 cm. Najprej zvonaste oblike, nato se splošči. Je žvepleno rumene barve. .

Lističi so gosti, ravni in prirasli na bet. V mladosti so žvepleno rumeni z zelenkastim nadihom, kasneje postanejo olivno rjavi do temno rjavi.

Ima neprijeten vonj in zelo grenak okus

Razglednica: Ministrstvo za zveze Sovjetske zveze 1986, slikar: I. N. Kozlov. Poštni žig: 15. 5. 1986 Moskva,

Znamka: 15. 5. 1986, oblikovanje: I. N. Kozlov.

d) Zajčki (rod: *Lyophyllum*)

Beli zajček (*leucocybe connata*) ali bela svetloglavka. Raste v velikih šopih, v travi ob gozdnih poteh. V celoti je bela. Ima svareč neprijetni vonj.

Klobuk je velik 2 do 7 cm, sprva izbočen, pozneje sploščen, bel, gladek in s suho površino. Lističi so gosti, beli, pritrjeni k betu ali rahlo poraščeni po betu.

Beli zajček je neužiten. Za mlade ljudi je strupena, saj povzroča genetske okvare, tudi na genetske spremembe še nerojenega otroka.

Razglednica: izdajatelj Belpošta 1999; foto: U. Galadnov, tisk: Minskaja drukarskaja fabrika, naklada 3.000 kosov.

Poštni žig: 21. 8. 1999 Minsk.

Znamka: 21. 8. 1999, naklada 60.000 znamk

Rjavi zajček (*Lyophyllum decastes*) raste šopasto, Klobuček je rjav, bet pa dolg. Najdemo ga v gozdovih, parkih in ob poteh v travi. Klobuk je velik 5 do 8 cm, sprva zvonasto izbočen, kmalu se poravna. Je rjav in suh, star pa zbledi. Trosovница je bela.

Je užitna, vsestranska, a manj znana goba, primerna tudi za konzerviranje

Razglednica: izdajatelj Belpošta 1999; foto: U. Galadnov, tisk: Minskaja drukarskaja fabrika, naklada 3.000 kosov.

Poštni žig: 21. 8. 1999 Minsk.

Znamka: 21. 8. 1999, naklada 60.000 znamk